

Projecte de seguiment de la biodiversitat dels espais de la Fundació Catalunya-La Pedrera

2014

—
Fundació
—
Catalunya
—
La Pedrera
—

Informe encarregat per la Fundació Catalunya-La Pedrera, Àrea de Territori i Medi Ambient

Empresa contractant: Aprèn, Serveis Ambientals, S. L.

Coordinació i redacció de l'informe: Josep Germain i Otzet

Entitats i experts que han realitzat els estudis monogràfics: Museu de Ciències Naturals de Granollers; Institut Català d'Ornitologia; Garaviu, S. C. P., Corax, S. C. P.; Aprèn, Serveis Ambientals S. L.; Pere Luque; Ecotons, S. C. P.; Dàurica, Serveis Ambientals i Biodiversitat; Joan Estrada.

Organismes i institucions que han aportat dades addicionals: MónNatura Pirineus; IRTA Programa d'Ecosistemes Aquàtics; Parc Natural del Delta de l'Ebre; Parc Natural dels Ports; Institut Català d'Ornitologia.

Síntesi de les dades més rellevants

Durant el 2014 s'ha realitzat el cinquè programa de seguiment de la biodiversitat de les finques de la Fundació Catalunya-La Pedrera amb l'objectiu de valorar l'estat i les tendències del seu medi natural. El programa de seguiment del 2014 s'ha centrat en 14 espais i ha abastat un conjunt de 36 indicadors. El percentatge d'indicadors valorats positivament ha millorat en relació amb l'any anterior i és un dels més elevats de la sèrie (94 %).

- A les Planes de Son destaca l'elevat nombre d'espècies d'ocells rapinyaires que s'hi poden observar, fet aquest que es deu a l'existència d'un punt d'alimentació suplementària que es gestiona des del centre MónNatura Pirineus. La presència d'ocells rapinyaires és una eina molt útil per a les activitats d'educació ambiental i de divulgació dels valors del medi natural pirinenc que es duen a terme des d'aquest centre.

- Al Congost de Mont-rebei es veu de manera força clara que bona part de les fluctuacions que presenten els diferents components del seu medi natural estan més relacionades amb les condicions meteorològiques dominants en un any determinat que amb canvis en els seus hàbitats o en la seva gestió, motiu pel qual els efectes del canvi climàtic sembla que estiguin afectant de manera negativa la rica comunitat de papallones d'aquest espai. Per altra banda, es manté la població de llúdriga a l'espai i esdevé un singular atractiu per als qui el visiten.

- A la Muntanya d'Alinyà s'hi ha establert un punt d'aportació suplementària d'aliment per a ocells necròfags, el qual ha esdevingut una peça clau del projecte de reintroducció del voltor negre a Catalunya i Alinyà és un dels pocs indrets d'Europa on es poden observar fàcilment les quatre espècies existents de necròfag alimentant-se simultàniament. Les dades sobre les altres espècies d'ocells de la reserva són també positives aquest 2014. Cal remarcar que el model de gestió que es du a terme a Alinyà tendeix cap a la sostenibilitat, tant pel fet que la conservació dels seus valors naturals va aparellada amb el manteniment de les activitats econòmiques tradicionals com per contribuir a la dinamització social i econòmica de la vall.

- La Llacuna de l'Aufacada és una zona molt interessant per a la conservació de la fauna i els hàbitats aquàtics, però s'havia vist afectada per tot un seguit d'usos (conreu, caça, pesca, etc.) que limitaven el desenvolupament de totes les seves potencialitats com a espai d'alt valor per a la conservació. Tant la prohibició de la caça que va tenir lloc l'any 2010 com el desenvolupament del projecte LIFE de la Unió Europea que està comportant una disminució de la salinització de la llacuna, estan facilitant la recuperació de la funcionalitat ecològica i els excepcionals valors naturals d'aquest espai, cosa que s'ha posat en evidència amb l'increment de la seva població d'ocells aquàtics hivernants.

- A la finca de l'Avenc de Taverdet el programa de seguiment del 2014 mostra la millora de la població d'amfibis d'aquest espai i com una bona gestió de l'activitat ramadera encara pot beneficiar-la més, tot demostrant la complementarietat entre la conservació de la natura i l'ús dels recursos naturals i afavorint el seu atractiu per part d'un turisme vinculat al gaudi de la natura.

- L'espai Mig de dos Rius és un espai de dimensions reduïdes, però també una clara demostració de que si el territori es gestiona adequadament fins i tot el medi natural d'aquests petits espais pot assolir uns valors remarcables, ja que les dades obtingudes

demostren que el manteniment de la pastura i el dall periòdic dels prats beneficien la població de lepidòpters d'aquest espai inclòs al Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà. La papallona més emblemàtica de la reserva és la papallona tigre, que té en aquest espai una de les tres principals zones de cria a Catalunya.

- El Bosc de Vilalta és un espai interessant pel fet de trobar-s'hi una parella reproductora d'àguiles cuabarrades. La gestió que s'hi està fent per assegurar la presència d'espècies presa i afavorir la disponibilitat d'aliment i facilitar la reproducció d'aquest rapinyaire, sembla que comença a mostrar resultats positius, atès que en els darrers deu anys, aquest parella d'àguiles només ha aconseguit reproduir-se amb èxit el 2012 i aquest 2014.

- La finca del Port d'Arnes és una de les finques de més interès per a la conservació, destacant especialment el sector dels Estrets d'Arnes. Les altes parets que voregen el riu Estrets són un bon punt per a la nidificació d'ocells rapinyaires. També és notable el poblament de determinats grups d'invertebrats, com és el cas de les libèl·lules, grup que presenta una diversitat excepcional i que inclou algunes de les espècies de més alt valor per a la conservació de Catalunya.

- L'estany d'Ivars i Vila-sana es va emplenar de nou l'any 2005 i d'ençà aquesta data ha anat incrementant el nombre d'ocells que el freqüenten, fet aquest que demostra l'èxit que poden assolir les mesures de recuperació d'espais naturals. El nombre d'ocells sembla que es vagi estabilitzant i que ho faci a un nivell força alt, cosa que no ha passat desapercebuda pels afeccionats a l'observació de la natura i que freqüenten amb assiduitat aquesta zona humida, la més important de la plana de Lleida. Entre les espècies més destacables hi ha la mallerenga de bigotis, espècie catalogada en perill d'extinció a Catalunya i que té a l'estany d'Ivars i Vila-sana una de les dues úniques localitats de cria a Catalunya.

- El Sot de Fuster és un espai de mides força reduïdes i poc conegut, però s'ha anat consolidant com un espai d'alt valor ecològic, com ho demostra la notable colònia d'ardeids que s'hi ha instal·lat, així com el també creixent nombre d'ocells rapinyaires i de cigonyes que hi nidifiquen. La protecció de l'espai, anteriorment afectat per una activitat extractiva, mostra les possibilitats de les tècniques de restauració d'espais naturals, ja que amb uns costos mínims es poden obtenir uns resultats considerables.

Valoració del conjunt d'espais

Tot seguit es presenta la taula que mostra els resultats obtinguts en l'aplicació del programa de seguiment del 2014 de la biodiversitat dels espais de la Fundació Catalunya-La Pedrera. En aquesta taula també s'hi han incorporat els resultats de tots els indicadors calculats fins a la data.

<i>Espai</i>	<i>Indicador</i>	2010	2011	2012	2013	2014
Planes de Son	Nombre màxim de rapinyaires observats					
Congost de Mont-rebei	Diversitat i abundància de lepidòpters					
	Diversitat i abundància d'ocells					
	Tendència dels ambients dels ocells					
	Manteniment de la població de llúdriga					
Muntanya d'Alinyà	Ús del PAS i nombre de carronyaires					
	Diversitat i abundància d'ocells					
	Tendència dels ambients dels ocells					
	Població de gall fer					
	Estat de conservació de la flora					
Coll de Can Maçana	Diversitat i abundància d'ocells					
	Tendència dels ambients dels ocells					
Llacuna de l'Aufacada	Diversitat i abundància d'odonats					
	Diversitat i abundància d'ardeids					
	Nombre d'ocells aquàtics hivernants					
	Parelles d'ocells aquàtics nidificants					
	Parelles de fumarell carablanc					
	Presència del fartet					
	Presència de la tortuga d'estany					
	Evolució dels hàbitats					
Cingles de l'Avenc de Tavertet	Reproducció d'amfibis					
	Estat ecològic dels prats naturals					
	Nidificació de rapinyaires					
	Parelles d'ocells d'espais oberts					
Mig de Dos Rius	Diversitat i abundància de lepidòpters					
	Diversitat i abundància d'ocells					
	Tendència dels ambients dels ocells					
	Població de picot garser petit					
Bosc de Vilalta	Èxit reproductor de l'àguila cuabarrada					
	Abundància de perdiu					
	Abundància de conill					
Puigventós	Diversitat i abundància d'ocells					
	Tendència dels ambients dels ocells					
	Abundància de perdiu					

	Abundància de conill								
Estrets d'Arnes	Diversitat i abundància d'odonats								
	Diversitat i abundància de lepidòpters								
	Nombre d'exemplars d'abellera d'estiu								
	Èxit reproductor de l'àguila cuabarrada								
	Èxit reproductor del voltor								
Can Puig de Fitor	Diversitat i abundància d'ocells								
	Tendència dels ambients dels ocells								
Estany d'Ivars i Vila-sana	Percentatge d'ocells hivernants								
	Parelles reproductores d'ocells aquàtics								
	Nombre màxim d'ocells aquàtics								
	Nombre d'ocells anellats								
	Abundància de ratpenats								
Can Morgat	Diversitat i abundància de lepidòpters								
	Diversitat d'odonats								
	Diversitat i abundància d'amfibis								
Sot del Fuster	Parelles d'ardeids i de rapinyaires								
	Nombre d'ocells anellats								
	Evolució de les comunitats vegetals								

Molt bo	Bo	Mitjà	Dolent	Molt Dolent	Dades no adequades	No mesurat

Comparació 2010 – 2014

En el gràfic que segueix es mostra el percentatge que anualment ha tingut cada una de les cinc valoracions utilitzades sobre el total dels indicadors calculats en un any determinat.

